

Miljødirektoratet

23. desember 2024

Produsentansvar plast fiskeredskaper – Hørings svar

Pelagisk Forening viser til høring om forskriftsforslag for produsentansvar for utstyr fra fiskeri, fritidsfiske og akvakultur, som inneholder plast.

Pelagisk Forening deltok på høringsmøtet om plast som Miljødirektoratet hadde. Det er svært positivt at dette gjøres, og det vil vi takke for. Vi vil oppfordre til bruk av dette i mye større grad også i andre høringer.

Pelagisk Forening er positiv til en ordning som gjør at det samles inn mer plast fra fiskeredskaper, at det gjenvinnes mer plast fra fiskeredskaper, og at arbeidet i større grad systematiseres og forenkles.

Pelagisk Forening mener Miljødirektoratet ikke har vurdert forslaget opp mot forarbeidene i tilstrekkelig grad i sitt høringsnotat. Forarbeidene, og direktivet, er tydeligere på at det ikke må forskriftsfestes og at fiskerne selv ikke ansees som en produsent, og derfor ikke skal ta ansvaret. Vi tolker dette dithen at fiskerne ikke skal stå igjen med kostnadene for innføring. Men, slik vi ser det vil fiskerne bli den skadelidende part ved at ordningen mest sannsynlig vil finansieres gjennom økte kostnader ved kjøp av fiskeredskaper. Vi mener dette i mye større grad må vurderes, og hensyntas i forslaget.

Generelt er det lite kunnskap om kostnadene ved ordningen, og de fleste er grove estimer. Det er i stor grad lagt opp til at det skal finansieres ved økt pris til forbruker. Det er i tillegg lagt opp til det som kan se ut som store kostnader ved å opprette et produsentansvarsselskap, og inneha et slikt ansvar, slik Miljødirektoratet legger opp til gjennom bruk av gebyrer. Ordningen kan derfor se ut, slik som det nå foreligger, å bli dyr i drift. Dette kan ikke bare dekkes inn ved økt pris til forbruker: altså fiskerne, jf. det som står over. Kostnadene, og mulige finansieringsløsninger bør gjennomgås på nytt, og se på om det kan løses på en mer kostnadseffektiv måte. I tillegg bør gebyrbruken tas opp til vurdering.

Norsk fiskerinæring benytter seg av hele Nord-Atlanteren når de fisker. Ifølge høringsnotatet blir produsentansvarsordningen dekkende i «de geografiske områdene der produktene brukes». Ut fra det vi ser er det ikke oppgitt hvordan dette skal løses for norske fartøy som leverer i utenlandsk havn, inkludert utenfor EU/EØS. Det er heller ikke sagt noe om hvordan dette skal løses for utenlandske fartøy, inkludert fartøy utenfor EU/EØS, som leverer fiskeutstyr i norsk havn. Dette må det komme en god løsning på.

Pelagisk Forening er bekymret for en forflytning mot kjøp av fiskeutstyr utenfor EU/EØS. Norge har store og viktige produsenter av fiskeutstyr, og vi er bekymret for konkurransen. Vi er også bekymret for at avfall som er produsert i disse landene leveres i havn, og dermed ikke dekkes av ordningen, likevel må finansieres i ordningen. Vi kan ikke se at det er foreslått noen løsning for dette.

Vi mener at produsenter som ikke er etablert i Norge *skal*, ikke bare kan, utpeke en representant, jf. høringsnotatets kapittel 6.4.6. Vi kan ikke se at formuleringen i direktivet åpner for «kan».

Når det gjelder rapportering mener vi at man må se på krav som går i kvantum kjøpt, mer enn i tonn, for å få et sammenligningsgrunnlag, jf. Fiskeridirektoratets høringssvar.

Det er ikke vurdert særlig i høringsnotatet, men forskriften vil gjelde veldig forskjellige typer redskap, og disse er veldig forskjellig i type bruk, og risikoen for tap er veldig forskjellig. Eksempelvis er det svært sjeldent at man mister en ringnot, mens det er mye mer vanlig å miste en teine eller et fiskesnøre. Skipsavfallsdirektivet fungerer heller ikke optimalt. Kombinasjonen av dette syntes vi at høringsnotatet burde vurdert effekten av en differensiering av redskap.

Det er generelt uheldig med en innføring av en ny ordning, som er ment å bygge på/samhandle med/overlappe med en eksisterende ordning, endringen i forurensningsloven i 2023, som enda ikke er fullt ut gjennomført og er fulgt opp på den måten man må forvente. Vi forventer en gjennomgang av hvordan disse to ordningene skal fungere sammen på en god måte.

Strategien til Miljødirektoratet er en ordning som er rask å implementere (fordi man er på etterskudd), og som er enkel til man vet hvordan det virker. Denne tilnærmingen støtter vi.

Vi mener at dersom det eksisterer ordninger i dag med innsamling av brukt redskap, som er kostnadsbesparende, bør disse få virke videre.

Miljødirektoratet går inn for en ordning som tar imot utstyr fra både akvakultur, yrkesfiske og fritidsfiske. Vi syntes argumentasjonen er noe tynn for å ikke kunne dele dette opp og vi mener derfor at dette i større grad burde vært utredet og vurdert. Ut fra høringsnotatet sin vurdering er det ikke tydelig vist fordelene og ulempene ved Miljødirektoratets tilnærming vs. en oppdeling av for fritidsfiske, fiskeri og akvakultur, eller fiskeri og akvakultur.

Med hilsen

Pelagisk Forening - Pelagisk Servicekontor AS

Mariann Frantsen
daglig leder

Mia Høgi
seniorrådgiver